

1522

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 listopada 2011 r.

w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym

Na podstawie art. 18b ust. 6 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z 2010 r. Nr 164, poz. 1108 oraz z 2011 r. Nr 50, poz. 255 i Nr 217, poz. 1280) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) organ dowodzenia obroną powietrzną, przy pomocy którego Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych wykonuje zadania Ministra Obrony Narodowej w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej;
- 2) tryb postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej, o których mowa w art. 18b ust. 2, 2a i 2c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, w stosunku do obcych wojskowych i cywilnych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz organu dowodzenia obroną powietrzną, w tym zakres i sposób współdziałania organu dowodzenia obroną powietrzną z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym oraz z organem dowodzenia Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej;
- 2) państwowym organie zarządzania ruchem lotniczym — należy przez to rozumieć instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej;
- 3) obiekcie powietrznym typu RENEGADE — należy przez to rozumieć cywilny statek powietrzny, który przekroczył powietrzną granicę państwową albo wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami zezwolenia i nie zastosował się do wezwań, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, oraz może być użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym;
- 4) Dyżurnym Dowódcy Obrony Powietrznej — należy przez to rozumieć oficera Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczonego do pełnienia służby w systemie obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i wykonywania funkcji narodowego przedstawiciela władz państwowych (National Governmental Authority) w Zintegrowanym Systemie Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;

5) statku przechwytyjącym — należy przez to rozumieć uzbrojony samolot bojowy lub śmigłowiec wraz z załogą, wydzielony z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, wykonujący zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. 1. Organem dowodzenia obroną powietrzną jest Centrum Operacji Powietrznych.

2. Centrum Operacji Powietrznych wraz z podległymi i podporządkowanymi mu dyżurnymi siłami i środkami systemu obrony powietrznej jest jednostką funkcjonującą w strukturze Sił Powietrznych.

3. Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych, przy pomocy Centrum Operacji Powietrznych, wykonuje zadania w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej kieruje działaniami Centrum Operacji Powietrznych w zakresie nienaruszalności przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Jeżeli umowy międzynarodowe, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, nie stanowią inaczej, decyzję o opuszczeniu przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez polskie statki przechwytyjące oraz o przekroczeniu granicy państwowej i lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez wojskowe statki przechwytyjące państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego realizujące zadania w ramach Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w celu przeciwdziałania wojskowym i cywilnym statkom powietrznym podejmuje Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej.

§ 5. 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej decyduje o wyborze lotniska, na które sprowadza się wojskowe statki powietrzne zmuszone do lądowania przez statki przechwytyjące.

2. Centrum Operacji Powietrznych współdziała z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym przy wyborze lotniska, na które sprowadza się cywilne statki powietrzne zmuszone do lądowania przez statki przechwytyjące.

§ 6. 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej, stosownie do spełnienia przez obcy cywilny statek powietrzny poniższych kryteriów, kwalifikuje obiekt powietrzny do kategorii:

- 1) „Podejrzany RENEGADE” — w przypadku wykrycia cywilnego statku powietrznego o nieokreślonych intencjach albo spełniającego dwa lub więcej z poniżej wymienionych warunków:
 - a) narusza plan lotu,

- b) odmawia wykonania lub nie reaguje na polecenia państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym, cywilnych i wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego lub organów dowodzenia obroną powietrzną,
 - c) niespodziewanie zmienia parametry lotu,
 - d) nastąpiła przerwa w korespondencji radiowej, szczególnie w połączeniu ze zmianą parametrów lotu,
 - e) nastąpiła zmiana kodów transpondera radaru wtórnego lub nadmierne wykorzystywanie sygnału identyfikacji, bez uprzedniej zgody państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym,
 - f) załoga używa niestandardowej terminologii lub odnotowano inne niezgodne z procedurą zmiany w korespondencji radiowej,
 - g) nastąpił wybór w modzie 3/A kodu 7500 (uprowadzony statek powietrzny), 7600 (utrata łączności), 7700 (sytuacja awaryjna),
 - h) nastąpił przekaz radiowy nie dotyczący procedur lotniczych,
 - i) nastąpiło przerwianie lub zaprzestanie emitowania sygnałów z transpondera radaru wtórnego,
 - j) otrzymano zawiadomienie od innych organów władzy publicznej, państw sąsiednich lub organizacji międzynarodowych albo instytucji pozarządowych o zamiarach statku powietrznego,
 - k) otrzymano nieokreśloną groźbę użycia przemocy za pośrednictwem strony trzeciej,
 - l) otrzymano zawiadomienie o umieszczeniu na pokładzie statku powietrznego przedmiotu, urządzenia, substancji lub innego materiału niebezpiecznego, które mogą zostać użyte do ataku o charakterze terrorystycznym;
- 2) „Prawdopodobny RENEGADE” — w przypadku gdy:
- a) wykryto również inne statki powietrzne, które nie wykonują poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym,
 - b) cywilny statek powietrzny zakwalifikowany jako „Podejrzany RENEGADE” w dalszym ciągu nie wykonuje poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym lub organów dowodzenia obroną powietrzną,
 - c) cywilny statek powietrzny odmawia wykonania poleceń lub nie reaguje na polecenia i przekazywane znaki dowódcy statku przechwytyjącego;
- 3) „Potwierdzony RENEGADE” — w przypadku gdy spełnia on jednocześnie niżej wymienione kryteria:
- a) przechwycony i rozpoznany cywilny statek powietrzny w dalszym ciągu nie wykonuje poleceń dowódcy statku przechwytyjącego, państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz organów dowodzenia obroną powietrzną,
 - b) posiadane informacje potwierdzają bez żadnych wątpliwości, że cywilny statek powietrzny ma być użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym.

2. Zakwalifikowanie statku powietrznego do odpowiedniej kategorii wymienionej w ust. 1 następuje na podstawie informacji posiadanych przez Dyżurnego Dowódcę Obrony Powietrznej oraz przeprowadzonej przez niego analizy sytuacji.

3. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej otrzymuje informacje o sytuacji powietrznej od państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz o zagrożeniach od właściwych organów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub innych organów państwowych Rzeczypospolitej Polskiej zapewniających bezpieczeństwo państwa.

4. W analizie sytuacji powietrznej Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej uwzględnia również informacje otrzymywane od właściwych organów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i innych organów międzynarodowych lub innych państw.

5. W przypadku zakwalifikowania statku powietrznego znajdującego się w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej do odpowiedniej kategorii RENEGADE Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej wnioskuje do właściwego organu Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego o przekazanie uprawnień do dowodzenia siłami obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej wydzielonymi do Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz powiadamia Dowódcę Operacyjny Sił Zbrojnych.

§ 7. 1. W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy, do obcego cywilnego statku powietrznego Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych może podjąć po zakwalifikowaniu obcego cywilnego statku powietrznego do kategorii „Podejrzany RENEGADE”.

2. W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy, decyzję o oddaniu strzałów ostrzegawczych do obcego cywilnego statku powietrznego Dowódca Operacyjny może podjąć po zakwalifikowaniu obcego cywilnego statku powietrznego do kategorii „Prawdopodobny RENEGADE”.

3. W przypadku dalszego niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy, oraz po wyczerpaniu środków, o których mowa w ust. 2, statek przechwytyjący eskortuje obcy cywilny statek powietrzny z pasażerami na pokładzie do czasu jego lądowania na lotnisku lub opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

4. W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, decyzję o zniszczeniu obcego cywilnego statku powietrznego, o którym mowa w art. 18b ust. 2c ustawy, po wyczerpaniu dostępnych środków, o których mowa w art. 18b ust. 2a pkt 1 ustawy, Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych może podjąć po zakwalifikowaniu cywilnego statku powietrznego do kategorii „Potwierdzony RENEGADE”.

§ 8. 1. W przypadku wykrycia obcego wojskowego statku powietrznego naruszającego przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej właściwy organ dowodzenia obroną powietrzną Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, w uzgodnieniu z Dyżurnym Dowódcą Obrony Powietrznej, może zdecydować o użyciu sił i środków wydzielonych do Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego tylko do działań określonych w art. 18b ust. 2 ustawy.

2. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 2a ustawy, przez dyżurne siły i środki wydzielone do systemu obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego podejmuje Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych.

3. Decyzję Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych, o której mowa w ust. 2, Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej natychmiast przekazuje podległym dyżurnym siłom wydzielonym do systemu obrony powietrznej oraz właściwemu organowi dowodzenia obroną powietrzną Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

4. W sytuacji gdy obcy wojskowy statek powietrzny atakuje statek przechwytyjący, decyzję o jego zniszczeniu podejmuje dowódca statku przechwytyjącego.

5. W przypadku utraty łączności z Centrum Operacji Powietrznych, w sytuacji gdy obcy wojskowy statek powietrzny dokonuje zbrojnej napaści lub agresji przeciwko obiektom położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub wyraźnie i uparcie manewruje na pozycję dogodną do ataku przeciwko statkowi przechwytyjącemu, decyzję o zniszczeniu obcego wojskowego statku powietrznego może podjąć dowódca statku przechwytyjącego.

§ 9. 1. Centrum Operacji Powietrznych współdziała z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym w zakresie:

- 1) zapewnienia bezpieczeństwa lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;

- 2) wymiany informacji o sytuacji powietrznej oraz o planowanych i wykonywanych lotach obcych wojskowych statków powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;

- 3) przestrzegania ustalonych procedur koordynacji i identyfikacji oraz przekazywania odpowiedzialności nad lotem statków przechwytyjących w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;

- 4) wykorzystania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez dyżurne siły i środki systemu obrony powietrznej w celu:

- a) priorytetowego udostępnienia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz zapewnienia bezpieczeństwa dla statków przechwytyjących realizujących zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej,

- b) zastosowania naziemnych środków systemu obrony powietrznej wobec statków powietrznych nieprzechwytyjących przepisów wykonywania lotów obowiązujących w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Współdziałanie, o którym mowa w ust. 1, następuje przez ciągłą bieżącą wymianę informacji za pomocą sieci telekomunikacyjnych lub w inny sposób ustalony przez Dowódcę Centrum Operacji Powietrznych i państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.¹⁾

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym (Dz. U. Nr 279, poz. 2757), które utraciło moc obowiązującą z dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 50, poz. 255), tj. z dniem 23 marca 2011 r.